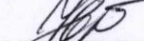

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка
Відокремлений структурний підрозділ «Педагогічний фаховий коледж
Львівського національного університету імені Івана Франка»

ЗАТВЕРДЖЕНО

На засіданні циклової комісії гуманітарної та
соціально-економічної підготовки

(протокол № 1 від «30» 08 2021 р.)

Голова циклової комісії Оксана ІВАХ

СИЛАБУС З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СПЕЦІАЛЬНІ ІСТОРИЧНІ ДИСЦИПЛІНИ

Освітній ступінь	«бакалавр»
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	027 Музеєзнавство, пам'яткознавство
Освітньо-професійна програма	Музеєзнавство, пам'яткознавство
форма навчання	денна

Силабус курсу «Спеціальні історичні дисципліни»

20__ - 20__ навчального року

Назва курсу	Спеціальні історичні дисципліни
Адреса викладання курсу	вул. Туган-Барановського, 7, 79000 Львів
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Відокремлений структурний підрозділ «Педагогічний фаховий коледж Львівського національного університету імені Івана Франка»
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	02 Культура і мистецтво 027 Музезнавство, пам'яткознавство
Викладач курсу	Шукалович Анна Миколаївна
Контактна інформація викладачів	anna.shukalovych@lnu.edu.ua
Консультації по курсу відбуваються	У день викладання курсу відповідно до розкладу (вул. Туган-Барановського, 7, каб. 49) Також проводяться он-лайн консультації у системі Moodle. Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача.
Сторінка курсу	https://pedcollege.lnu.edu.ua/course/spetsialni-istorychni-dystsypliny
Інформація про курс	Курс розроблено таким чином, щоб ознайомити студентів із системою спеціальних історичних дисциплін, які розробляють питання методики поглибленого вивчення і використання різних типів і видів історичних документальних джерел; вивчення історії виникнення та розвитку спеціальних знань про різні типи історичних джерел, методи їх вивчення та використання в науковому дослідженні чи професійній діяльності.
Коротка анотація курсу	Навчальна дисципліна читається для студентів III-го курсу, спеціальності 027 Музезнавство, пам'яткознавство протягом п'ятого семестру в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Мета та цілі курсу	Мета дисципліни – сформувати у студентів загальне уявлення про комплекс спеціальних історичних дисциплін, їх роль та місце в системі історичної науки; забезпечити здобуття теоретичних знань про предмет, завдання, історією розвитку, сучасний стан, методи та прийоми історичної хронології, палеографії, епіграфіки, філігранології, кодикології, дипломатики, неографії, історичної метрології, археографії, ономастики, генеалогії, нумізматики, боністики, геральдики, фалеристики, сфрагістики, топоніміки, історичної картографії, іконографії, філателії, зброєзнавства, музезнавства, геортології; навчити використовувати методи

	<p>і прийоми спеціальних історичних дисциплін для організації шкільних гуртків, музеїв та музейних кімнат, проведення екскурсій, просвітницької та краєзнавчої роботи; прищепити навички дослідницької роботи.</p> <p>Для досягнення поставленої мети виділяються такі цілі курсу:</p> <ul style="list-style-type: none"> - усвідомити специфіку предмету, об'єкту, структури, мети та завдання кожної спеціальної історичної дисципліни; - сформувати знання про класифікаційні характеристики та особливості конкретних історичних дисциплін; - застосовувати здобуті знання при поглибленому вивченні музеєзнавства; - виявляти, систематизувати і комплексно досліджувати писемні, усні та речові джерела; - коректно інтерпретувати старовинні документи; - користуватись категоріально-понятійним апаратом історичної науки та вміння працювати з науковою та методичною літературою - аналізувати історичні процеси, події, факти, давати їм власну оцінку; - користуватись різноманітними методами дослідження історичного процесу; - сформувати вміння вміти класифікувати явища культури за їх історичною значимістю, національною приналежністю і стильовими особливостями, а також аналізувати перспективи розвитку української культури; - застосовувати здобуті знання у професійній діяльності
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p>Основна:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Перехрест О.Г. Історична хронологія: навч. посіб. 3-є вид., допов. і виправ. Черкаси : ФОП Гордієнко Є.І, 2020. 121 с. 2. Сокирко О.Г. Українська кирилична палеографія XI – XVIII ст. Київ : КНТ, Видавець Олег Філюк, 2019. 144 с. 3. Спеціальні історичні дисципліни / [автор-укладач Г.М. Маринченко. Миколаїв: МНУ, 2018. 160 с. <p>Допоміжна:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бондаренко Г. В. Спеціальні історичні дисципліни: навч. посіб. / Східноєвропейський національний університет ім. Л. Українки, Центр дослідів Волині при СНУ ім. Л. України, Кафедра документознавства і музейної справи. Луцьк : Вежа-Друк, 2015. 424 с. 2. Герасименко Н. Стан вивчення метрології Київської Русі. <i>Спеціальні історичні дисципліни: питання теорій та методики:</i> зб. наук. праць. Київ, 2015. Вип. 26–27. С. 315–326. 3. Горохівський П.І. Спеціальні історичні дисципліни: курс лекцій: навч. посіб. для студ. денної форми навчання. Умань: РВЦ «Софія», 2010. 268 с. 4. Калакура Я.С. Інтегрована функція спеціальних історичних дисциплін. <i>Спеціальні історичні дисципліни: питання теорій та методики:</i> зб. наук. праць. Київ, 2015.

	<p>Вип. 26–27. С.407–420.</p> <p>5. Передерій І.Г. Спеціальні історичні дисципліни: навч. посіб. для магістрантів спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», спеціалізації «Документознавство та інформаційна діяльність» денної форми навчання. Полтава : ПолтНТУ, 2017. 194 с.</p> <p>6. Спеціальні історичні дисципліни / [автор-укладач Г.М. Маринченко. Миколаїв: МНУ, 2018. 160 с.</p> <p>7. Шуст Р. Нумізматика: історія грошового обігу та монетної справи в Україні: навч. посіб. 2-ге вид., стер. Київ : Знання, 2009. 376 с.</p> <p>8. Яременко М. Спеціальні історичні дисципліни: навч. посіб. для студ. істор. спеціальностей. Київ : Аграр Медіа Груп, 2010. 197 с.</p> <p>Інформаційні ресурси:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. URL : http://resource.history.org.ua/item/0000021 2. URL : http://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/16922 3. URL : https://library.udpu.edu.ua/library_files/430224.pdf 4. URL : http://history.mdu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/01...pdf 5. URL : https://westudents.com.ua/knigi/656-numzmatika-shust-PM.html 6. Спеціальні історичні дисципліни: питання теорії та методики : зб. наук. пр. / Нац. акад. наук України, Ін-т історії України. URL : http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?
Тривалість курсу	90 год.
Обсяг курсу	32 години аудиторних занять (16 годин лекційних занять і 16 годин практичних занять) та 58 годин самостійної роботи
Програмні компетентності	<p>Загальні компетентності:</p> <p>ЗК 1. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК 2. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>Фахові компетентності спеціальності:</p> <p>СК 1. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо відповідно до розуміння тенденцій розвитку музейної та пам'яткоохоронної галузі.</p> <p>СК 2. Здатність оцінювати найважливіші події та явища української історії у контексті світової історії.</p> <p>СК 11. Комунікувати та співпрацювати з державними і громадськими організаціями, міжнародними музейними і пам'яткоохоронними інституціями.</p>
Програмові результати навчання	<p>ПРН 2. Аналізувати й узагальнювати історико-культурний матеріал у певній системі.</p> <p>ПРН 18. Виконувати комплексні завдання протягом певного періоду часу та представляти результат вчасно.</p> <p>ПР 21. Робити презентації усно із візуальним супроводом, електронні презентації, відео-пре</p>
Ключові слова	Спеціальні історичні дисципліни, джерелознавство, палеографія, метрологія, нумізматика, геральдика,

	вексикологія, фалеристика, сфрагістика, історіографія.
Формат курсу	Очний. Проведення лекцій і консультацій для кращого розуміння тем
Теми	Подано у таблиці
Підсумковий контроль, форма	Залік у кінці семестру усний
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Лекція з елементами пояснення; проблемна лекція; дискусія; презентації, семінар-опитування; творче індивідуальне завдання, самостійна робота. Робота в системі Moodle, побудова електронного навчання як простору прояву пізнавальних ініціатив.
Необхідне обладнання	персональний комп'ютер, проектор, особисті гаджети студентів.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою. Максимальна кількість балів при оцінюванні знань за поточну успішність становить 100 балів.</p> <p>Результат роботи студента протягом семестру (100 балів) складається з наступних компонентів:</p> <ul style="list-style-type: none"> - результатів роботи на восьми семінарських заняттях (5 балів x 8 = 40 балів). Підсумкова кількість балів за роботу на семінарських заняттях (14 годин) визначається як сума балів, отриманих за усні чи письмові відповіді студента; - двох модульних контрольних робіт (25 балів x 2 = 50 балів), що проводиться за результатами вивчення частини навчального курсу (змістового модуля 1 та змістового модуля 2); - самостійна робота – 10 балів – передбачає виконання кожним студентом індивідуального творчого завдання (оформлення генеалогічних дерева та таблиць). <p>Очікується, що письмові роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями і характеризуватимуться самостійністю суджень та вмінням робити власні висновки. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикавання джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для незарахування викладачем, незалежно від масштабу плагіату, обману.</p> <p>Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем, виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студент заохочується до використання також й іншої літератури, якої немає серед рекомендованих.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p> <p>Семінарські заняття:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Тема 3. Історична хронологія. 2. Тема 5. Метрологія як спеціальна історична дисципліна

	<ol style="list-style-type: none"> 3. Генеалогічне дерево. 4. Тема 9. Фалеристика. 5. Тема 11. Зброярство. 6. Тема 13. Іконографія як спеціальна історична дисципліна 7. Тема 14. Музезнавство як спеціальна історична дисципліна.
<p>Питання до заліку</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття про систему спеціальних історичних дисциплін (СІД). 2. Історіографія як історична дисципліна: поняття, об'єкт, предмет, структура науки. 3. Провідні історіографічні концепції, теорії та ідеї. Методологія історіографічного дослідження. 4. Предмет, завдання та функції джерелознавства. 5. Основні види історичних джерел. Загальні прийоми і методи дослідження історичних джерел. 6. Текстологія як наука. Зміст та специфіка дисципліни. 7. Методика текстологічного аналізу. Створення рукописних текстів. 8. Предмет і основні завдання історичної хронології. Виникнення і розвиток хронології, як наукової дисципліни історичного циклу. 9. Поняття про час. Основні елементи його обчислення і лічби. Системи лічби часу. 10. Поняття про календар. Типи календарів і принципи їх побудови. 11. Історія східнослов'янського літочислення. Методика хронологічних досліджень. 12. Палеографія як спеціальна історична дисципліна. Об'єкт, предмет, завдання палеографії. 13. Методика аналізу матеріального носія та мови давніх документів. Способи читання та тлумачення давніх текстів. 14. Письмо давніх слов'ян. Виникнення нового слов'янського письма. 15. Слов'янські азбуки – глаголиця та кирилиця. Кириличне письмо та його основні види. 16. Кодикологія як спеціальна історична дисципліна. 17. Неографія як спеціальна історична дисципліна. Сучасні матеріали для письма: виникнення та еволюція. 18. Графіка сучасного письма, різноманітність почерків, їх індивідуальні особливості. 19. Метрологія як спеціальна історична дисципліна: поняття, об'єкт, предмет, завдання, структура науки, історичні етапи формування метрології. 20. Предмет та завдання генеалогії. Формування генеалогії як спеціальної історичної дисципліни. 21. Джерела генеалогії. Методика генеалогічного дослідження: генеалогічне дерево, генеалогічні таблиці, генеалогічне досьє, генеалогічні картки. 22. Нумізматика та боністика як спеціальні історичні дисципліни. 23. Найдавніші монетні системи. Монетний обіг на території східних слов'ян у II – XII ст. Руська грошово-лічильна система.

	<p>24. Особливості монетного обігу в XII – XV ст.</p> <p>25. Монетний обіг на українських землях та в Московській державі у XVI – XVII ст.</p> <p>26. Монетний обіг на території України та Росії у XVIII ст. – поч. XX ст.</p> <p>27. Особливості грошового обігу на території УНР та Радянської Росії у 1917–1921 рр.</p> <p>28. Радянська грошова система у 1922–1945 рр.</p> <p>29. Монетний обіг на західноукраїнських землях.</p> <p>30. Грошова система СРСР у 1946–1991 рр.</p> <p>31. Становлення грошової системи незалежної України.</p> <p>32. Методика використання нумізматичного матеріалу.</p> <p>33. Геральдика та вексикологія як спеціальні історичні дисципліни.</p> <p>34. Герб як предмет вивчення геральдики. Загальні правила геральдики.</p> <p>35. Походження та історичні типи щитів. Види їх поділу.</p> <p>36. Класифікація гербових фігур. Розміщення фігур у щиті. Правила блазонування (опису) гербів.</p> <p>37. Фалеристика як спеціальна історична дисципліна. Першопочатки нагородної справи в Україні.</p> <p>38. Українські нагороди доби визвольних змагань 1917 – 1921 рр. відзнаки УПА.</p> <p>39. Сучасна система державних нагород в Україні.</p> <p>40. Сфрагістика як наука про печатки на документах. Об'єкт, предмет, структура та задачі сфрагістики.</p> <p>41. Методика аналізу печаток.</p> <p>42. Історія печаток. Специфіка засвідчення документів печатками в різні історичні періоди.</p> <p>43. Розвиток сфрагістики в незалежній Україні.</p> <p>44. Зброя як джерело вивчення військової справи та воєн. Холодна зброя: типи, класифікація.</p> <p>45. Вогнепальна зброя: типи, класифікація. Специфіка використання та еволюція ручної вогнепальної зброї, артилерії, бойової авіації, військово-морського флоту, ракетної зброї.</p> <p>46. Предмет, завдання і методологія ономастики як спеціальної історичної дисципліни. Топоніміка, етніміка, антропоніміка.</p> <p>47. Особливості формування слов'янського антропомінікону. Українські імена та прізвища.</p> <p>48. Основні способи формування українських прізвищ. Сучасна українська антропонімі стична система.</p> <p>49. Іконографія як спеціальна історична дисципліна.</p> <p>50. Музеезнавство як спеціальна історична дисципліна.</p>
<p>Опитування</p>	<p>Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу на сайті: http://e-learning.lnu.edu.ua/</p>

Схема курсу

Тиждень	Тема занять	Форма діяльності та обсяг годин	Термін виконання
Змістовий модуль I.			
1.	Тема 1. Вступ до курсу.	Лекція – 2 год, самостійна робота – 4 год	
2.	Тема 2. Джерелознавство.	Лекція – 2 год, самостійна робота – 4 год	
3. 4.	Тема 3. Історична хронологія.	Семінарське заняття – 2 год, самостійна робота – 4 год	
5. 6.	Тема 4. Палеографія.	Лекція – 2 год, самостійна робота – 4 год	
7.	Тема 5. Метрологія як спеціальна історична дисципліна.	Семінарське заняття – 2 год, самостійна робота – 4 год	
8. 9.	Тема 6. Генеалогія як спеціальна історична дисципліна. Модульна контрольна робота 1.	Лекція – 2 год, семінарське заняття – 1 год, самостійна робота – 6 год. практичне заняття – 1 год.	
Змістовий модуль II.			
10. 11.	Тема 7. Нумізматика та боністика як спеціальні історичні дисципліни.	Лекція – 2 год, семінарське заняття – 2 год, самостійна робота – 6 год.	
12.	Тема 8. Геральдика та вексикологія як спеціальні історичні дисципліни.	Лекція – 2 год, самостійна робота – 4 год	
13.	Тема 9. Фалеристика.	Семінарське заняття – 2 год.	
14.	Тема 10. Сфрагістика.	Лекція – 2 год, самостійна робота – 6 год	
15.	Тема 11. Зброярство.	Семінарське заняття – 2 год, самостійна робота – 4 год	
16.	Тема 12. Ономастика.	Лекція – 2 год, самостійна робота – 6 год	
17.	Тема 13. Іконографія як спеціальна історична дисципліна.	Семінарське заняття – 2 год, самостійна робота – 6 год	
18.	Тема 14. Музезнавство як спеціальна історична дисципліна. Модульна контрольна робота 2	Семінарське заняття – 1 год, практичне заняття – 1 год.	